

Helena Tiihonen
Kaisankankaantie 165
98400 Isokylä
puh 0400 345104
Email: taavatii@gmail.com

ASIA 238/11.01.00/2015, Lapin liiton lausuntopyyntö asianosaisilta (viim. 22/6/2016)

**LAUSUNTO MAAKUNTAKAAVAN ALUEVARAUKSEN NATURA-ARVIOINNISTA,
KEMIHAARAN ALLAS. LAAJEMMINKIN LAITTOMUUKSISTA.**

Toistan aiemmat prosessin kuluessa esiin tuomani seikat, joille ei ole annettu mitään arvoa, kuten ei muillekaan vastustaville tahoille. Liitteissä myös tulvaryhmän toimista tehtyjä asiakirjoja, koska nämä kaksi erillistä prosessia on Lapin liiton taholta yhdistetty, tarkoitushakuisesti ja perusteitta.

Ote Natura-arvioinnista:

13. JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä arvioinnissa esitetyn perusteella voidaan todeta, että maakuntakaavan allasaluevaraus heikentää merkittävästi niitä luonnonarvoja, joiden perusteella Kemihaaran suot Natura - alue on sisällytetty osaksi Natura 2000 - verkostoa. Aluevarauksen vaikutukset ovat merkittävän kielteisiä myös vesienhoidon tavoitteiden saavuttamiseen. Muille Natura - alueille ei arvioida kohdistuvan vaikutuksia. Aluevaraukselle ei ole vaihtoehtoa, joka olisi teknis-taloudellisesti toteuttamiskelpoinen.

Lahdessa 22. päivänä joulukuuta 2015

RAMBOLL FINLAND OY

Tarja Ojala
FM, biologi

Jussi Mäkinen
FM, ympäristöekologi

**MITÄ MIETTEITÄ TAMÄ OTE HERÄTTÄÄ ROVANIEMEN JA ITÄ-LAPIN
MAAKUNTAKAAVALUONNOKSESTA/KEMIHAARAN ALTAASTA/TULVASUOJELUSTA?**

Jopa Rambollin arvio yksiselitteisesti pitää altaan vaikutuksia pääosin kielteisinä – joka seikka on ollut tiedossa aina, virallisestikin ja viimeistään Vuotoksen vesioikeusprosessissa ja Natura-prosessissa. Ehdottomat rakentamisesteet pohjautuvat hyvin perusteellisiin tutkimuksiin ko. prosessien yhteydessä.

Näin Lapin liitto on kuluttanut veronmaksajien rahoja jälleen kerran Kemijoki Oy:n etujen ajamiseen, vrt. aiemmat tutkimuspyynnöt EOA:lle. EOA ei ole voinut puuttua valmisteilla oleviin asioihin, mutta luulisi ajan olevan kypsä tähänkin tutkimukseen. Valtiontalouden tarkastusviraston

tehtävä on valtion varojen käytön valvominen. 100 000 euroa on kulutettu tällä kertaa täysin turhaan arviointiin, jonka lopputulos kielteisistä vaikutuksista tiedettiin!

Syntyperäisenä pelkosenniemeläisenä olen joutunut elämään allasuhan alla koko tietoisena elämäni eli **1950-luvulta**. Niin vanha hanke on kysymyksessä.

Johtopäätös ”Teknis-taloudellisesti toteuttamiskelpoisia vaihtoehtoja aluevaraukselle ei ole olemassa...” sen sijaan on täysin perustelematon, tilaustyötä.

Miten tämä on mahdollista?

Vrt Lapin ELY-keskuksen eriävä mielipide tulvaryhmän esitykseen MMM:lle:

Lapin ELY-keskus katsoo, että Kemijärven varastotilavuuden kasvattaminen - toimenpide tulee palauttaa suunnitelmaan ensisijaiseksi toimenpiteeksi.

*Perustelu: ELY-keskuksen näkemyksen mukaan Kemijärven varastotilavuuden kasvattaminen -toimenpiteen poistaminen Kemijoen tulvariskien hallintasuunnitelmasta aiheuttaa tilanteen, jossa **tosiasiallinen tulvariskien hallinta vaarantuu ja mahdollisesti estyy kokonaan**. Kemijärven varastotilavuuden kasvattaminen -toimenpide on nopeasti toteutettavissa oleva tulvasuojelun toimenpide, jolla on todettu olevan vähäiset haitalliset ympäristövaikutukset, eikä se vaaranna vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamista. **Toimenpidettä edistetään joka tapauksessa patoturvallisuuslain mukaisena patojen korottamisena, jonka suunnittelu on käynnissä**. Patojen korottamisen myötä Kemijärven tulvariskialue voidaan esittää poistettavaksi tulevissa tulvariskien hallintasuunnitelmissa.*

Aiemmin hanketta kutsuttiin nimellä Kemihaaran allas ja seuraavaksi Vuotoksen tekoallas ja nyt siis 2000-luvun lopulta taas Kemihaaran allas. Ensimmäiseen altaaseen olisi hukkunut nk. Vuotosalueen lisäksi Luiron kylä, toiseen Kemijokivarsi Savukoskelle saakka nk. Vuotosalueen lisäksi ja tähän ”innovatiiviseen” kolmanteen sitten pikkuisen vähemmän Vuotosaluetta ja Kemijokivartta, oleellisilta osin kuitenkin samanlaisia Yli-Kemin alajuoksuallassuunnitelmia nämä kaksi viimeistä.

Lapin liiton virkavastuullisten toimijoiden tietoon olisi pitänyt kaiken järjen mukaan tulla vesioikeuskäsittely ja sen lopputulema KHO:n vuosikirjapäätös 18/12/2002 eli ehdottomat rakentamiskiellot – perustuen pääosin luonnonarvoihin, mutta myös ”laajalle ulottuviin vahingollisiin muutoksiin vesiluonnossa jne”.

Luonnonarvot oikeutetusti johtivat Natura-statukseen ja myöhemmin Suomen luonnonsuojelulain suojaan. Natura-status ilmeisesti on tullut virkamiesten tietoon, koska nyt on haussa poikkeuksen myöntäminen Natura-arvojen tuhoamiseksi, tällä kertaa motiivina Rovaniemen suojeleminen 1/250-tulvilta – ja tulvadirektiiviin kuulumaton energiantuotanto Kemijoki Oy:lle.

Historiaa:

KHO teki Vuotoksen altaan vesioikeusprosessissa ehdottoman kielteisen vuosikirjapäätöksen 18/12/2002 (VL 2. luku 5 §:n mukaiset ehdottomat rakentamisesteet) 10-vuotisen käsittelyn jälkeen. Kaikki kotimaiset oikeusasteet käytiin läpi.

Vuonna 2004 maakuntakaavoituksessa jätettiin ko. alue valkoiseksi ”selvitysalueeksi”.

Miten tämä on mahdollista?

Poliittisia kiistoja oli käyty jo koko oikeusprosessin ajan olemassa olevista ja silmin nähtävistä ja korvin kuuluvista luontoarvoista. Prosessin loppuvaiheessa EU:n Natura-verkosta jo

muodostettiin. Altaan vastustajat ostivat alueelta pieniä määräaloja nimen omaan Natura silmällä pitäen luonnonsuojelutarkoituksessa.

Hallitus joutui laittamaan nk. Kemihaaran suot Natura-verkoston kirjavien vaiheiden jälkeen vuonna 2004. Nyttemmin tulvaryhmän puheenjohtajana toiminut, sen aikainen ministeri Hannes Manninen joutui tappiolla vastustaessaan ponnekkaasti Kemihaaran suot Natura 2000 -aluetta.

Jääviysväittämä on esitetty MMM:n päätöksestä tehdyissä valituksissa, vrt. liitteet.

15/9/2005 KHO teki päätökset mm. Kemijoki Oy:n valituksesta ko. alueen Natura-asiassa: Kemihaaran suot vahvistettiin Natura 2000-alueeksi.

Maakuntakaavoituksessa ei tapahtunut mitään!

Miten tämä on mahdollista?

Kemijoki Oy:kin joutui rauhoittamaan omistamansa alueet nk. Vuotos-alueella v. 2013. Lukuisa joukko yksityisiä maanomistajia oli jo aiemmin rauhoittanut palstojaan yksityisiksi suojelualueiksi. Näin alueen suojaksi tuli Suomen luonnonsuojelulaki, joka konsultoidun ympäristövirkamiehen mukaan takasi enemmän suojaa kuin pelkkä Natura-status. Siksi Kemijoki Oy:n saamista suojelukorvauksista (3,2 miljoonaa euroa) ja sen saman tien julkistamasta ”allasoptiosta” alueella ei valitettu.

Maakuntakaavoituksessa ei sen jälkeenkään tapahtunut mitään eli alue pysyi edelleen selvitysalueena.

Miten tämä on mahdollista?

Tapahtui päin vastoin: jostakin kummasta ilmestyi sellainen käsite kuin Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaluonnos - ja ilmeni, että ko. alueen kaavaan on päätetty Lapin liiton toimesta laittaa Yli-Kemin alajuoksulle tulvasuojeluallas”Rovaniemen turvaksi”.

Miten tämä on mahdollista?

Jo 2007-2008 tuli julkisuuteen Lapin liiton ”Visio 2015”, jossa koplatettiin yhteen Kemihaaran ekoallas ja kalaportaat, ”tulvadirektiivi kun vaatii allasta”... Myyräntyo varsinkin julkisuudelta piilossa oli ja on pontevaa. Lapin liiton silloinen puheenjohtaja Esko Lotvonen on nykyään Rovaniemen kaupunginjohtaja. Sen kaupungin rakennuksia on nyt tarkoitus suojella 1/250 –tulvilta, toisin kuin muualla Suomessa (1/100) ja Euroopassa (1/50).

Yhteenveto Lapin liiton kaavoitustavoista Yli-Kemin ja Kemihaaran suhteen:

1. Huolimatta KHO:n tekemästä kielteisestä Vuotos-vuosikirjapäätöksestä 18/12/2002 jätettiin nk. Vuotosalue selvitysalueeksi maakuntakaavaan vuonna 2004.
2. KHO:n Natura 2000-valituksista tekemä hylkäävä päätös tuli 15/9/2005, mutta se ei aiheuttanut muutosta kaavoitustilanteeseen: alue pysyi valkoisena selvitysalueena.
3. Ko. KHO:n päätökset ja se, että Kemihaaran soille on perustettu yksityisiä Suomen luonnonsuojelulain mukaisia rauhoitusalueita, ei ole estänyt altaan ajamista hallinnossa.
4. Verovaroja on käytetty Kemihaaran altaan selvityksiin, vesivoimayhtiö Kemijoki Oy:n puolesta. Vrt. tehdyt tutkimuspyynnöt EOA:lle (eduskunnan oikeusasiamiehelle).
5. Valtio on maksanut korvauksia rauhoituksista ja valtio on lunastanut osan Natura-alueesta.

6. Kemijoki Oy joutui pitkän ”neuvotteluprosessin” jälkeen rauhoittamaan omistamansa Natura-alueet vuonna 2013 ja sai 3,2 miljoonan euron korvauksen. Yhtiön edustajat salasivat saadut suojelukorvaukset ja ilmaisivat heti ”pitävänsä allasoption” omistamallaan alueella.
7. ”Tyhjistä” ilmestyi keinotekoinen ja tarkoitushakuinen Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaluonnos altaineen
8. Kaikki asianosaiskunnat (Pelkosenniemi, Savukoski, Kemijärvi) ovat niin tulvariskienhallinta- kuin kaavaprosesseissa vastustaneet hallitustensa ja valtuustojensa päätöksiä allasta laillisten päätösten mukaisesti.
9. Samoin ovat tehneet monet keskeiset lausunnonantajatahot.
10. Lukuisat yhteisöt ja yksityiset asianosaiset ovat tehneet samoin.
11. Näitä kannanottoja ei ole otettu huomioon.
12. Nyt sitten Lapin liitto on kuluttanut veronmaksajien rahoja 100 000 euroa lisää nk. Natura-arvioon.

Lapin liiton ja tulvaryhmän äänestyspäätösten mukaan tulvasuojelua ei voi muilla keinoin hoitaa kuin tekemällä säännöstelyaltaan Kemijärven yläpuolelle.

Miten tämä on mahdollista?

Tulvaryhmän päätökseen esitykseksi MMM:lle (maa- ja metsätalousministeriölle) Kemijoen tulvariskien hallintaratkaisuksi jätti eriävän mielipiteen asiantuntijaviranomainen, Lapin ELY-keskus, jonka mukaan:

on olemassa parempia keinoja kuin esitetty allas, joka voi jopa huonontaa tulvahallintaa.

Asiantuntijaviranomaisen esittämä ja **patoturvallisuuslain vaatima Kemijärven varastotilavuuden kasvattaminen poistettiin tulvaryhmässä, ”kun sillä vaihtoehdolla ei saavuteta energiahyötyä”.**

Miten tämä on mahdollista?

Aiotaanko nyt esittää altaan rakentamista (kenties verovaroin) yleisen edun kannalta erittäin tärkeänä hankkeena pakottavasta syystä, jolla ei ole vaihtoehtoja? Kun vaihtoehtona on patoturvallisuuslain vaatima ja jokiyhtiön itsensä maksettava Kemijärven varastotilavuuden kasvattaminen.

Miten tämä on mahdollista?

Lapin liitto ei ole noudattanut laillisia päätöksiä ja on jättänyt laatimatta lainmukaisen kaavan nk. Vuotos-alueelle.

Miten tämä on mahdollista?

Oikeusviranomaisilla riittää työskätkä.

Lapin liitto on vienyt allasasiaa eteen päin kahdessa erillisessä prosessissa:

- a) kaavoituksessa ja

b) tulvariskien hallintasuunnitelmaprosessissa

Tulvasuojelun toteutusratkaisu on asetettu ilman perusteluita riippuvaiseksi kaavoitusprosessista – ja päin vastoin: vasen käsi ei tiedä mitä oikea tekee.

Kaavoitusasiassa on kyse eri prosessista kuin tulvariskien hallintasuunnitelmien valmistelusta eikä tässä yhteydessä käsitellä esim. ympäristöselostuksen keskeisiä asioita tulvariskiensiöjölunäkökulmasta eikä menettely vastaa tarpeeseen suorittaa kokonaisharkintaa eri tulvariskiensiöjöluvaihtoehtojen välillä.

Hallintolaki 45 §:n mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset. Tulvaryhmän päätöksestä puuttuvat edellä mainituin tavoin perustelut koskien ympäristöselostuksen, mielipiteiden ja lausuntojen huomioonottamista, sekä selvitys siitä, millä tavoin nämä sekä ympäristönäkökohdat ovat vaikuttaneet sisältöön ja vaihtoehtojen harkintaan. **MMM ei ole perustellut riittävästi päätöstään** tai tähdentänyt millä tavoin kaavapäätöksen yhteydessä tehtävä Natura-arvio vaikuttaa myöhempään päätökseen, kuten vaihtoehtoisten tulvariskitoimenpiteiden arviointiin ja millä perustein kaavaprosessiin kytketty päätös tul-taisiin tekemään. **Kaava-asiassa taas Lapin liitto ei ole puolestaan perustellut millään tavalla altaan laittamista kaavaan.**

Tulvasuunnitelmassa säännöstelyallasta koskevien osien yhteensopivuus Natura - suojelun, luonnonsuojelulain ja aiemman korkeimman hallinto-oikeuden allaspäätöksen kanssa olisi tullut selvittää jo päätöstä valmisteltaessa eikä jättää maakuntakaavoituksen yhteydessä ratkaistavaksi.

Lapin liiton hallituksen vastine Pelkosenniemen edustajan Annika Kostamon kysymykseen Natura-arvion puutteellisuudesta: **Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan Natura-alueita koskeva selvitys on laadittu maakuntakaavataso tarpeisiin. Maakuntakaava ei ole toteuttava kaavataso vaan ohjaa yksityiskohtaisempaa suunnittelua, jossa vaikutusten arviointi tarkentuu.**

Varsinaisessa Natura-arvioinnissa selvitetään vain ne vaikutukset, jotka kohdistuvat niihin luonnonarvoihin, joiden perusteella alue on sisällytetty Natura 2000 - verkostoon.

MMM jäi siis odottamaan tulvariskienhallintasuunnitelmassaan tätä maakuntatason selvitystä. Tämänkö pitäisi perustella Naturasta poikkeaminen?

Miten tämä on mahdollista?

Laajasti laittomana, suorastaan anarkiana pidettyä toimintaa. Nyrkkiä puidaan monessa taskussa. Lapin liiton pitäisi olla Lapin kuntien ja kansalaisten edunvalvoja, ei hajottaja ja riidan kylväjä – eikä Kemijoki Oy:n edunvalvoja.

Pelkän kaavoituspäätöksen yhteydessä annettava Natura-arvio ei tule paikkaamaan tulvariskienhallintavalmisteluvaiheen lainvastaisuutta puutteellisen ympäristösuunnitelman ja -selostuksen osalta eikä myöskään voi tarjota pohjaa kokonaisarviolle eri tulvasuojeluvaihtoehtojen välillä.

Lainmukaisuusväitteistä: Lapin ELY-keskus: ...Luonnonsuojelulain 68 §:n mukaan viranomaisilla on velvollisuus edistää Natura 2000 - verkoston alueiden suojelun perusteena olevien luontotyyppeiden ja lajien ekologia vaatimuksia vastaavia, niiden säilyttämiseen, lisäämiseen tai

parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä. Suojeluperusteet on otettava huomioon myös maankäyttö - ja rakennuslain mukaisia kaavoja laadittaessa kaavan tehtävän ja tarkoituksen edellyttämällä tavalla.

ELY- keskus katsoo, että kyseessä ei ole luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen arviointi, vaikka liite 2 onkin otsikoitu Rovaniemen ja Itä- Lapin maakuntakaavan Natura- arviointi.

ELY:lle Lapin liiton hallitus vastaa: Maakuntakaavaan liittyy maankäyttöratkaisuja joiden osalta on vireillä erillisselvitykset luonnonsuojelulain 66 §:n mukaiselle menettelylle. Muutetaan liitteen 2. otsikointia: ”Rovaniemen ja Itä -Lapin maakuntakaavan suhde Natura –alueisiin”. Siis otsikon muuttaminen riittää eliminoimaan laittomuuden?

Lapin liiton hallituksen vastine Rovaniemen lausuntoon on ristiriidassa ELY-keskuksen väitteen kanssa: Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan Natura-alueita koskeva selvitys on laadittu erillisessä prosessissa yhteistyössä luonnonsuojeluviranomaisten kanssa. Selvitykseen sisältyvä Natura-arviointi on laadittu luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisesti ja on parhailaan lausuntomenettelyssä.

Miten tämä on mahdollista?

Lapin liiton vastine asianosauskuntien lausuntoihin on vain perustelematon toteamus:

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytössä on otettava huomioon viranomaisten selvitysten mukaiset tulvavaara - alueet ja pyrittävä ehkäisemään tulviin liittyvät riskit. Maakuntakaavassa otetaan huomioon valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti Kemijoen tulvatyöryhmän ehdotus Kemijoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi. Lapin liiton hallitus on päättänyt 27.4.2015 Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavasta saatuun palautteeseen antamissaan vastineissa, että maakuntakaavassa osoitetaan Kemihaaran allas vesialueena (W - 1) ja voimalaitos kohdemerkinnällä EN sekä voimajohdon yhteystarpeet.

Siis: Vastustavilla asiantuntijaviranomaisten lausunnoillakaan ei ole mitään merkitystä. Allas on kaavassa ja pysyy. ILMAN MITÄÄN PERUSTELUITA!

Miten tämä on mahdollista?

Lapin liitossa ei tunneta (vai eikö tunnusteta?) KHO:n päätöstä ja sen merkitystä.

On vastuutonta viedä allas-hanketta eteen päin, kun tulvasuojelulle on olemassa asiantuntijaviranomaisenkin mukaan parempia keinoja kuin esitetty allas, joka voi jopa huonontaa tulvahallintaa.

Ei siis ole kyse erittäin tärkeän yleisen edun mukaisesta pakottavasta hankkeesta, jolle ei ole vaihtoehtoja – ja sen vuoksi allas-hankkeella ei ole menestymisen mahdollisuutta, poikkeusta Natura-alueiden tuhoamiseksi ei voi toteuttaa!

Erittäin tärkeä yleinen etu on aivan muuta kuin Kemijoki Oy:n, Lapin liiton ym. kullisseissa toimivan hyvä veli-verkoston ”Veljet Vuotoksessa” etu. Moneen kertaan on tullut kysyttyä: Millä keinoilla tätä systeemiä ylläpidetään eli miten ko. toimijat on sitoutettu?

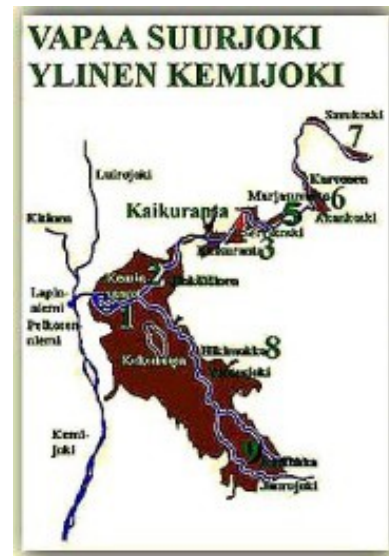
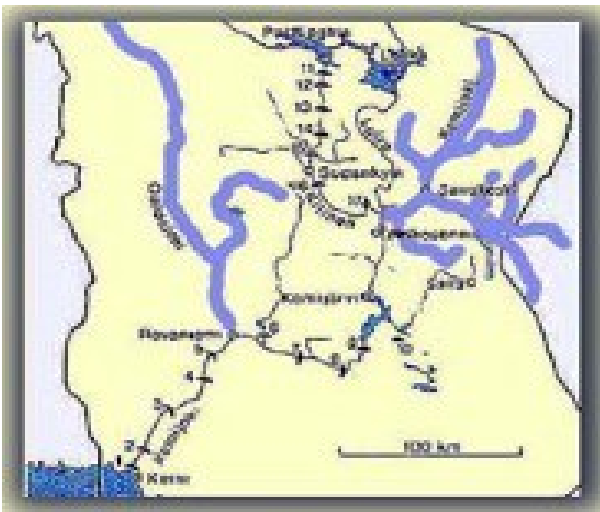
Erittäin tärkeä yleinen etu on vapaa suurjoki Yli-Kemi, joka tuo puhdasta vettä rakentamisten rehevöittämään vesistöön. Se on Kemihaaran suot Natura 2000-alue erityispiirteineen ja kaiken tämän mahdollistama eliöstö kaikkineen. Se on järkevät tulvasuojelutoimet tuhoavan hankkeen sijasta. Se on vapaus ilman ainaista allasuhkaa, jolloin energiaa riittäisi positiiviseen toimintaan.

Jo Vuotoksen altaan vesioikeusprosessissa altaan rakentajatahot yrittivät joka käänneessä saada altaan nk. yleisen tarpeen vaatimaksi hankkeeksi, mutta lopputulos on tiedossa: vain vesinsinööri- ja ympäristöasiantuntijat olivat tätä mieltä, kaikkien muiden mielestä hanke täytti ehdottomat rakentamisestteet. KHO:n päätöstä kaikki noudattakoot!

Hallinnon lainalaisuus on oikeusvaltion kulmakivi. Jos hallinto ei toimi lainmukaisesti, oikeusturva ei voi toteutua.

Lisäksi kaiken aikaisemmin esiin tuomani hankkeen järjenvastaisuuden korostamiseksi:

Olellainen tosiasia: Yli-Kemi ja Ounasjoki ovat **ainoat vapaat suurjoet** Kemijoen vesistöissä ja koko Suomessa rajajokia lukuun ottamatta. Aiottu säännöstelyallas olisi **Suomen ensimmäinen alajuoksuallas**.

UHKA:

Yksi positiivinenkin vastine vaatimukseen on näkyvissä:

Maakuntakaavassa on osoitettu Kemijoen pääoman energiahuollon kohteille (vesivoimalaitokset) kohdekohtainen suunnittelumääräys: "Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee luoda edellytykset kalaportaiden toteuttamiselle." Lisätään määräys koskemaan myös Kokkosnivan voimalaitosmerkintää (EN 2323).

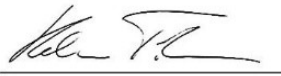
VAATIMUS

I Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaluonnokseen sisältyvä Kemihaaran tekoallas tulee poistaa lakien vastaisena kaavasta.

II Kemihaaran Natura-alueet tulee osoittaa luonnonsuojelualueiksi ja muut maat maa-, metsä- ja porotalousvaltaisiksi alueiksi.

Pidätän itselläni oikeuden täydentää lausuntoani tarvittaessa.

Kemijärvellä 22/6/2016

Helena Tiihonen

Yleislääketieteen erikoislääkäri

asianosainen, Natura-alueella sijaitsevan palstan omistaja Keminsaarella (Tuuliketo), hukutettavaksi suunnitellun Natura-alueen pienten määräalojen osaomistaja Kokonaavalla (Ojaranta) ja metsäpalstan osaomistaja Vuotos-alueella (Tiihola), omakotitalan osaomistaja Kemijärven rannalla (Metsönpirtti), tilan ja talon osaomistaja Pelkosenniemen kk:ssa Kemijoen vaikutuspiirissä Vuotoksen Voima Oy:n hallituksen puheenjohtaja, ks. toimiala liite 13
Vapaa Vuotos-liikkeestä

Aikaisemmalla ja yhä voimassa olevalla valtuutuksella (vesioikeus- ja Natura-prosessissa jätetty valtakirjat) luonnonsuojelutarkoituksessa Vuotos-prosessin aikana ostettujen satojen määräalan erottamisoikeuksien omistajien puolesta (Kokonaapa, Ojaranta/Keminsaaret, Ahola)

Liitelista ja liitteet myöhemmin